

Tummas Arabo, lögtingsmaður, skrivur:

Eiga at royna stuðulslógirnar í söluliðunum

Skatta-, stuðul- og avgjaldslógir hava eitt keðiligt ting til felags: Tær fyrst eru komnar, so visir tað seg at vera trupult at taka tær av, og lyndi er ofta til at veksa um tær og gera tøluni størri. Stuðulslógir hava oftast sin uppruna í kreppum, og áttu hesar sjálvsagt at verið gjørdar soleiðis, at tá kreppan var av, so áttu lógirnar at tikið seg sjálvan av.

Sum eitt dømi um tilika lóg kann vístast til oljuavgjaldið, sum landsstýri og lögting hava álagt føroyingum. Tá ið oljan dýrkar aftur, so vil hetta oljuavgjald automatiskt bliva burtur.

Stuðulslóggávarnar til fiskivinnuna eru ógvuliga umfatandi, og er hetta rættliga stór upphædd á figgarlógini. Upprunin til meginpartin av hesari stuðulslóggávu er kreppustøðan, ið var í 1975 orsakað av oljuprisnum. Endamálið við lógunum var ti at fáa gongd aftur á fiskiskapin, og hepnadist hetta rættliga væl.

Gjøgnum árinu eru so hesar lógir nýttar til ymisk ting, m.a. at fáa fleiri fiskasløg upp á land og fáa fiskiflotan út á djúpri vatn, so grunnarnir ikki verða so hart troyttir.

Harafturat hava lógirnar verið nýttar til at stýra goðskuni av ti fiski, sum kemur upp á land, við

at leggja meiri stuðul í goðan fisk, og minni til tann vánaliga fiskin. Hetta hevur so alt verið rímuliga gott, men eitt brek hava hesar lógirnar so havt, tað er, at tær ikki hava havt ávirkan á ta endaliga framleiðsluna, og tað er tað endaliga produktið, ið vit liva av at selja.

Fiskivinnan hevur fyrr klárað seg ígjøgnum við at økja um fiskiskapin, og tað er ongin loyna, at vit hava verið óhjálpliga bundnir fast í mongd av fiskiskapi. Sjálvt í hesum landsstýrisskeiðnum hava vit hoyrt flakavirkisleiðarar tosa um, at skulu vit klára okkum, so skulu vit hava so og so nógvs tons ígjøgnum. Her verður onki tosað um tons av nakrari goðsku av ti produkti, sum skal koma út av virkinum. Ráfiskagrundurin hevur góðið í rávøruleiðið, og hevur ikki ávirkað nakað á ta goðsku, sum virkið framleiðir. Ofta hevur tað tíverri verið soleiðis, at fiskurin aftan á at vera komin í goðum standi upp á land, hevur ligið leingi á virkinum, soleiðis at hann, tá hann kemur fram til framleiðsluna, kann bert nýtast til bilgar vørur.

Higartil hevur eitt ávist fantasiloyvi rátt innan teir politisku flokkarnar, og rópt hevur alla tíðina verið um at økja stuðulin, og

bliva við at koyra meiri og meiri pening í studningsliðið. Vit í javnaðarflokkinum hava verið imóti hesum, vit vilja ikki hava meiri pening inn í eina skipan, sum ikki fremur útflutning av betri vøru.

Støðan í dag er nógv øðrvísi enn hon var í 1975. Í dag mugu vit siggja í eyguni, at vit ligu í einum samfelag, har nøgdin eru avmarkaðar. Skulu vit hava nakran figgarligan vøkstur í samfelagnum, skulu vit hava meiri inn-tøkur, ella skulu vit hava okkara livifót á tí støði, hann er í dag, so verður neyðugt at fáa meiri pening út somu nøgd.

Hvussu gera vit so tað? Tað hevur í nógv ár verið tosað nógv um goðsking av vørum. Strítið hevur gingið. Hvør orsök-in er til hetta, veit eg ikki, men ein ting liggur fast, tað er, at skulu virkini motiverast til at framleiða vørur á hægri goðskustigi, so er ein máti at motivera tær uppá, ella gera tær hugaðar uppá, at lata meiri pening til virkir fyrri at framleiða eina goða vøru.

Hetta uppskot, sum nú er samtykt í tinginum at leggja grunnarnar í söluliðið, tað er ein roynd at «stimulera» til at framleiða goðar vørur og syrgja fyrri, at goðar vørur koma út av virkinum. Hetta er ein problematikur, sum Føroya Fiskasøla og serliga fiskasølustjórin hevur stríðst við í nógv ár, og eg havi mang-an høyrð hann sagt ógvuliga hugsunarvert, at framleiða vit goðar fiskavørur, so er ongantið nakar vandi at selja. Og fyrri at røkka hesum máli við goðum fiskavørum, so eiga allar árar at verða lagdar út, og m.a. meta vit í javnaðarflokkinum, at tað er rætt at royna eina skipan við at stuðla liðugt vøru liðið. Sum gongdin er nú, er hon skeiv, og tað er heilt givið, at har liggja mogleikar í eini slikari skipan, ið kunnu leiða samfelagið

tann betra vegin.

Tað kann ikki vera rætt, at eitt flakavirki, sum framleiðir triðja kvalitetsvøru í stórum mongdum, skal hava somu livilikindi sum eitt flakavirki, ið framleiðir fyrsta floks vøru. Harafturat mugu vit, sum eg fyrr havi nevnt fyrr, siggja í eyguni, at flakavirkini kunnu ikki koma at fáa tær mongdir av fiski upp á land — í hvussu so er ikki av Føroya-leiðunum — sum teir hava fingið. Ti má rávøran, sum kemur upp, handfarast soleiðis, at mest møgult fast fyrri

hana.

Eg skal ikki í hesum umfari fara inn og visa á, hvussu hetta tekniskt kann gerast, men eg skal visa á tær heimildir, sum landsstýrið hevur fingið, við t.d. kongafiski. Her kann nýtast peningur at stuðla útflutninginum av isaðum kongafiskaflokkum, ti at benda kongafiskaframleiðsluna tann vegin, vil geva fyrri tann partin, sum fer avstað sum isað flok, 2.-kr. meira til samfelagið pr.kg. av rávøru, enn tað gevur at framleiða tað í blokk ávikavist til Amerika ella

USSR. Hetta vil so aftur føra við sær, at stuðulstørvurin til kongafiskapuljuna, sum saman við upsanum er tann størsta, sum heild eigur at kunna minka.

Nú verður so áhugavert at siggja, hvussu henda roynd kemur at ganga, og eg vóni, at vit fáa eina seriosa debat um henda problematik, og eg vóni, at Føroya Fiskasøla kemur at geva sína meining saman við teimum politisku flokkunum.

Vit í javnaðarflokkinum meta, at skipanin eigur at roynast.

Eg vóni so at siggja sjónarmið í bløðunum frá fyrst og fremst fólka-flokkinum og sambands-flokkinum. Her vil eg so heita á serliga hesar báðar flokkar um at lata fólk við skili og innliði í fiskivinnuna koma við sjónarmiðunum, her hugsi eg um menn sum Jógvan Olsen og Olaf Olsen, og ikki lata politiskt gap-høvd sum Óla Breckmann og Paula Ellefsen sleppa fram at, tí hetta er alt ov týðningarmikið mál at spæla sær við. Okkara fiskivinna og okkara framleiðsla eru alt ov dýrabar til at lata upp í hendurnar á politiskum gyklarum.

Við føroyskum bussu til Hallingen í Noregi

4.—13. juli

HALLINGEN HØYFJELLSHOTEL

Kostnaður

einans kr. 4.592,-

Iroknað prísir er sigling Tórshavn — Bergen og aftur í 4-koyggjukamari við handvaski. Bussferð Bergen — Hallingen — Øystese — Bergen og útferðir við bussinum. Uppihald á Hallingen Høyfjellshotel í 5 dagar við fullum vistarhaldi í dupultkamari við wc/bað.

Uppihald á Hardangerfjord Hotell við ½ vistarhaldi (morgunmatur/døgurði).

Nágreinilig útferðarskrá fæst við at venda sær til:

SMYRIL LINE
Tlf. 15900

Tøkk

Hjartaliga takka vit øllum tykkum, sum vistu okkum samkenslu bæði á ein og annan hátt, tá kæra mamma, vermamma, omma og langomma okkara

ANDREA ÁRTING

andaðist og varð jarðað.

Hjartaliga tøkk øll somul.

Familjunar vegna
Trygv, Sólrun, Rhoda, Ásvør og Harda